

Søknad om utredningsprosjekt for bruk av miljøteknologi i klimatilpasningsarbeidet - et nytt satsningsområde i Sogn?

Prosjektforslag

Vestlandsforsking søker med dette om midler til finansiering av 2 forskermånedssverk – tilsvarende 250 000 kroner med moms - for å utrede bruk og utvikling av miljøteknologi i klimatilpasningsarbeid som et mulig nytt satsningsområde i Sogn.

Mål med utredningen:

1. Kartlegge synspunkter på – evt forslag til nye miljøteknologiske løsninger for å møte utfordringene klimaendringer stiller overfor samfunnet
2. Vurdere potensialet for a) etablere Sogn som en nasjonal møtearena for dette temaet, og b) nye næringsetableringer i Sogn på dette området

Hva er «**miljøteknologi**»? Miljøteknologi omfatter alle teknologier, produkter og løsninger som direkte eller indirekte forbedrer miljøet. Vi vil i denne utredningen se spesielt på:

- «**Hard**» teknologi; **tekniske** endringer av produksjonsprosesser og/eller produkter (for eksempel behov for lettere høstingsmaskiner som kommer ut på våt mark).
- «**Myk**» teknologi; **praksis** endringer av produksjonsprosesser og/eller produkter (for eksempel behov for nye rutiner for gjødsling, jordbearbeiding og høsting).

Metode for utredning:

Vi vil gjennomføre **enkeltintervju av informanter – evt vurdere gruppeintervju med samling av flere informanter:**

1. Vi vil utvikle en intervjuguide i dialog med oppdragsgiver omkring følgende to hovedtema:
 - **Behov:** Hvor kan det spesielt være *behov* for miljøteknologiske tiltak for å tilpasse sognesamfunnet til klimaendringer?
 - **Løsninger:** Hva kan være aktuelle miljøteknologiske løsninger på aktuelle utfordringer klimaendringer vil gi?
2. Identifisere en informantliste i dialog med oppdragsgiver med representanter for offentlig forvaltning og næringsliv i Sogn; og begynne med følgende:
 - Jordbrukssektoren (Forvaltning i stat og kommune: fylkesmannen og jordbrukssjefer i Sognekommunene, Jordbruksnæringen: Sogn og Fjordane Bondelag, Småbrukarlaget, bønder)
 - Havbrukssektoren (Forvaltning i stat (fylkesmann) og fylkeskommune, Havbruksnæringen: Salmon Group, Osland Havbruk, Marine Harvest, mindre oppdrettere)
 - Andre sektorer: Innovasjon Norge og næringssejere i Sognekommunene
3. Fortsette videre med (a) andre representanter i offentlig virksomhet (inkl folkevalgte) og (b) representanter for privat næringsliv innen miljøteknologi
4. Bruke «snøballteknikken» – dvs alltid avslutte intervjuene ved å be informanten om - ut fra intervjuet - å foreslå andre aktuelle informanter

Prosjektet skal gjennomføres høsten 2018, dokumenteres i form av en norsk rapport, og resultatene legges frem på en planlagt nasjonal konferanse i Sogndal om klimatilpasning og næringsutvikling i januar/februar 2019. Prosjektet vil bli gjennomført av en forskningsgruppe bestående av Carlo Aall, Halvor Dannevig, Torunn Hønsi og Tone Rusdal (hovedansvar for intervjuer). Arbeidet vil bli koblet opp mot et pågående arbeid med å realisere et nasjonalt kunnskapssenter om bærekraftig klimatilpasning lokalisert i Sogndal.

Bakgrunn: Kunnskapscenter om bærekraftig klimatilpasning

Norge har behov for et nasjonalt senter for å skaffe den brukerrettede kunnskapen samfunnet trenger om hvordan tilpasse seg til forventede klimaendringer. Det fins i dag nasjonale senter på de fleste kunnskapsområdene innen 'klima', som fornybar energi, reduksjon i utslipp av klimagasser, modellering av klimaendringer og beskrivelse av hvordan klimaendringer kan påvirke naturgrunnlaget; men det mangler et senter på området klimatilpasning. Dette området ønsker Vestlandsforskning å dekke i samarbeid med et utvalg norsk og utenlandsk fagmiljøer.

Senteret vil bli lokalisert i **Sogndal** med Vestlandsforskning som vertsinstusjon, i den nye **Vestlandsregionen**, som har potensialet til å fungere som et 'levende laboratorium' for demonstrasjon av konsekvensene klimaendringer har på natur og samfunn og hvordan tilpasse seg disse konsekvensene. Regionen dekker alle naturregioner i Norge og alle samfunnsforhold; fra storby, via mindre og mellomstore tettsteder og rene industrisamfunn, til rurale områder.

Det nasjonale kunnskapscenteret har som mål å være det **ledende forskningsmiljøet i Norge** og **blant de ledende internasjonalt** på bærekraftig klimatilpasning. Dette vil gjøre oss i stand til å være **ledende nasjonalt** på følgende områder:

- **Veiledning:** Bistå offentlige myndigheter med forskningsbasert råd om offentlig veiledning i klimatilpasning (jf. www.klimatilpasning.no) og selv veilede på områder som i dag ikke dekkes av det offentlige.
- **Utredning:** Utvikle brukertilpasset kunnskap om klimatilpasning i dialog med privat og offentlig virksomhet.
- **Næringsutvikling:** Samarbeid med næringslivet om å utvikle nye produkter og tjenester innen klimatilpasning.
- **Forskningsformidling:** Videreføre konferansen «#Klimaomstilling» som den årlige nasjonale møteplassen for presentasjon av ny brukertilpasset kunnskap om bærekraftig klimatilpasning.
- **Undervisning:** Tilby undervisning på høyskole- og universitetsnivå innen klima.

For å realisere senteret er Vestlandsforskning i dialog med representanter for regjering og Stortingetspartier for å få en bevilgning over statsbudsjettet i 2019, i form av en **statlig startfinansiering på 10 mill. kroner** og en langsiktig ordning med **årlig grunnfinansiering på 5 mill. kroner**. Dette vil gjøre det mulig å realisere et senter med **15 forskerårsverk**, som i tillegg må ha eksternt finansierte oppdrag på 10 mill. kr årlig. Det er lagt opp til at dette vil øke antall forskere i Sogndal med 5 årsverk, mens partnerne vil samlet få en tilsvarende økning i forskerårsverk.

Foreløpig navn på senteret er «**Norsk klimatilpasningscenter**»; på engelsk «**Norwegian Research Centre on Sustainable Climate Change Adaptation**» med akronymet **NORADAPT**.